

METRIKY VO VÝSTUPOCH Z DATABÁZY PUBLIKAČNEJ ČINNOSTI UMB

Mgr. Zuzana Melegová

Na hodnotenie kvality vedeckých publikácií, ale i vedeckej úrovne pracovník a autorov sa často používajú **scientometrické údaje**, skrátene metriky. Slúžia na kvantitatívnu analýzu publikačnej a citačnej produkcie vo vedeckom výskume. Zdrojom informácií o publikáciách a ohlasoch sú multidisciplinárne bibliografické a citačné databázy Web of Science (WoS) a Scopus, ktoré na základe počtu citácií svojimi nástrojmi hodnotia časopisy, články a autorov. Nástrojmi na hodnotenie kvality časopisov sú scientometrická databáza **Journal Citation Reports (JCR)** od spoločnosti Clarivate (prístup len pre registrovaných používateľov univerzitnej knižnice) a voľne dostupný portál **Scimago Journal & Country Rank (SJR)** spoločnosti Elsevier. Každý z týchto nástrojov pracuje s inou množinou bibliografických/citačných údajov a s inými vzorcami na výpočet citačného dopadu, preto ponúkajú **odlišné metriky**.

Univerzitná knižnica sa na základe opakovaného dopytu vedeckovýskumných pracovníkov rozhodla **importovať vybrané metriky** priamo **do knižnično-informačného systému**. Tomuto na prvý pohľad jednoduchému nápadu predchádzalo takmer trištvrte roka intenzívnej práce na úpravách bibliografických záznamov časopisov tak, aby bolo možné import technicky zrealizovať. Opravy sa dotkli záznamov **s rokom vydania 2015 - 2021** s cieľom pokryť **aktuálne akreditačné obdobie**. Celkovo bolo upravených viac ako 1 650 záznamov. Po finálnych kontrolách boli importované scientometrické údaje ku všetkým časopisom indexovaným v databázach WoS a Scopus za uvedené obdobie. Od budúceho roka budú metriky importované pravidelne jedenkrát ročne.

Pre potreby používateľov sa **metriky zobrazujú vo výstupoch z databázy publikačnej činnosti** ako súčasť bibliografických záznamov článkov v indexovaných časopisoch. Databáza publikačnej činnosti UMB obsahuje dvadsaťšesť druhov scientometrických údajov k časopisom od roku 2015, vo výstupe sa však nezobrazia všetky. Pilotne sme na základe predchádzajúcich skúseností a vlastného uváženia vybrali tie, ktoré sa využívajú najčastejšie. Nastavenie sa môže meniť v závislosti od požiadaviek vedeckovýskumných pracovníkov UMB (typ aj počet metrick). **Rok metriky je vždy zhodný s rokom publikovania článku**. Vo výstupoch nájdete tieto metriky:

CC - karentovanosť časopisu - údaj o karentovanosti časopisu je uvedený len v prípade, že časopis je karentovaný, t. j. nachádza sa v tematickej sérii WoS s názvom Current Contents Connect (CCC).

IF - impakt faktor časopisu - metrika na úrovni časopisu, správne sa označuje ako JIF (Journal Impact Factor). Vypočítava sa raz ročne, vždy za predchádzajúci rok približne v polovici nasledujúceho roka a na základe dát za posledné dva roky. Vplyv, teda impakt časopisu, určuje miera frekvencie, s ktorou bol priemerný článok v časopise za určité obdobie citovaný. IF časopisu je metrika výlučne databázy WoS, pre hodnotiace účely sa akceptujú len údaje z indexu JCR.

H-index - Hirschov index - vyjadruje počet článkov v časopise h , ktoré dostali aspoň h citácií. V tomto prípade nejde o známejší indikátor s rovnakým označením *Hirschov index*, ktorý sa používa na hodnotenie vedeckej úrovne autora.

JCR Best Q/SJR Best Q - najlepší kvartil - štatistický indikátor, ktorý sa určuje pre každú skupinu časopisov, do ktorej časopis v databáze patrí. Jeden časopis môže byť zaradený do viacerých skupín, tzv. predmetových kategórií, a to na základe vedného odboru, ktorým sa zaoberá. Kvartil hodnotí časopisy podľa citácií za konkrétny rok a zároveň ich v rámci predmetovej kategórie rozdeľuje na štvrtiny, kvartily Q1 - Q4, pričom Q1 označuje najlepších 25 % časopisov v rámci kategórie. Ak sa časopis v jednej databáze nachádza vo viacerých predmetových kategóriách, má teda niekoľko kvartilov, vo výsledku sa hodnotí podľa indikátora „najlepší kvartil“ (Best Quartile).

SJR - Scimago Journal Rank Indicator - ako identifikátor kvality časopisu v databáze Scopus môže byť alternatívou k impakt faktoru v databáze WoS. Vyjadruje počet bibliografických odkazov/citácií na články v konkrétnom časopise za obdobie troch rokov.

SNIP - Source Normalized Impact Per Paper - vyjadruje pomer priemerného počtu citácií na článok daného časopisu a citačný potenciál odboru (pravdepodobnosť citovania v danom odbore).

Monitoring of methylated naphthalenes in sludge-derived pyrogenic carbonaceous materials. In Chemosphere. Oxford: Elsevier Science, 2019. ISSN 0045-6535. Vol. 217, (2019), pp. 456-462.
(2019: A - CC, 5.778 - IF, 228 - H - index, Q1 - JCR Best Q, Q1 - SJR Best Q, 1.530 - SJR, 1.635 - SNIP).

Veríme, že úsilie a čas, ktoré pracovníci univerzitnej knižnice vložili do skvalitnenia výstupov z databázy publikačnej činnosti, sa u používateľov stretnú s pozitívnou odozvou. V prípade, že zistíte chýbajúci alebo nesprávny scientometrický údaj, kontaktujte, prosím, vedúcu Oddelenia podpory vedy Univerzitnej knižnice UMB Mgr. Luciu Nižníkovú, lucia.niznikova@umb.sk, kl. 53 11.

Použitá zdroje:

[1] DOBBERSTEINOVÁ, Jitka, Silvia HORÁKOVÁ, Simona HUDECOVÁ a Zuzana STOŽICKÁ. Úvod do otvoreného prístupu (materiály z kurzu). *Zenodo: open data repository* [online]. Ženeva: CERN, 19 April 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné na: <https://zenodo.org/record/4704871#.YNh5UugzY2x>

- [2] DOBBERSTEINOVÁ, Jitka, Simona HUDECOVÁ a Zuzana STOŽICKÁ. *Spríevodca svetom vedeckého publikovania* : učebný text pre kurz *Publikačný poradca* [online]. Bratislava : Centrum vedecko-technických informácií SR, 2019 [cit. 2021-06-24]. Dostupné na: https://openaccess.cvtisr.sk/wp-content/uploads/2019/05/Sprievodca_svetom_vedeckeho_publicovania.pdf
- [3] HUDECOVÁ, Simona. Vedecký výskum a meranie jeho spoločenského dosahu. *Zenodo: open data repository* [online]. Ženeva: CERN, 18 January 2021 [cit. 2021-06-24]. Dostupné na: <https://zenodo.org/record/4562416#.YNu-DugzY2w>
- [4] SJR: *Scimago Journal & Country Rank* [online]. ScimagoLab, 2007-2020 [cit. 2021-06-24]. Dostupné na: <https://www.scimagojr.com/>